

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Petra Polácha a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **NESEHNUTÍ Brno**, IČ: 70288950, se sídlem tř. Kpt. Jaroše 18, Brno, zastoupeného Mgr. Sandrou Podskalskou, advokátkou se sídlem Údolní 567/33, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, Brno, a osoby zúčastněné na řízení: **Ing. Arch. Milan Teigiser**, bytem Ke Krči 18/999, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 3. 2013, č. j. JMK 13738/2013,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru územního plánování a stavebního řádu ze dne 29. 3. 2013, č. j. JMK 13738/2012, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 15 342 Kč, ve lhůtě do 30 dnů ode dne právní moci rozsudku, k rukám jeho právní zástupkyně Mgr. Sandry Podskalské, advokátky se sídlem Údolní 567/33, Brno.

III. Osobě zúčastněné na řízení se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

Magistrát města Brna (dále jen „správní orgán I. stupně“) dne 7. 12. 2012, pod č. j. MMB/0434632/2012 rozhodl tak, že žádost žalobce o vydání deklaratorního rozhodnutí, že v případě stavby „ Brno-Ivanovice, Obchodní centrum-Hobby Market“ na pozemcích p. č. 965/1, 965/112, 965/138, 965/139, 965/140, 965/142, 965/143, 965/150, 965/152, 965/154, 965/155, 965/158, 965/159, 965/160, 965/161, 965/162, 965/164, 965/171, 965/206, 965/274, 1126/2, 1126/5, 1126/12, 1126/13, 1126/23 a 1126/33 vše v k.ú. Ivanovice dle certifikátu č.j. 711007 ze dne 23. března 2010, který vydal autorizovaný inspektor Ing. arch Milan Teigiser, právo stavby nevzniklo a žádosti o vydání deklaratorního rozhodnutí, že v případě všech dalších souvisejících staveb zejména dle certifikátu č.j. 710920 (ze dne 10. Listopadu 2009) a č.j. 710915 (ze dne 12 října 2009) vydaných autorizovaným inspektorem Ing. arch. Milanem Teigiserem (ev. Č. 0071) právo stavby nevzniklo, se zamítá. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

II.

Žalobní námítky

Žalobce nejprve rekapituluje průběh správního a soudního řízení. Dále namítal, že správní orgán I. stupně i žalovaný jeho žádost podanou na základě ust. § 142 zák. č. 500/2004 Sb. správní řád (dále jen „správní řád“), jakožto jediný možný prostředek obrany, kterou mu určil ve svém závazném usnesení zvláštní senát, zamítly. Dle názoru žalobce se jedná o porušení jednoho ze základních principů právního státu-zákazu denegatio iustitiae. Rovněž je takový postup porušením mezinárodních závazků, které vyplývají z Aarhurské úmluvy. Aarhurská úmluva totiž mj. garantuje dotčené veřejnosti právo na přístup k soudní ochraně ve věcech týkajících se životního prostředí. Žalobce je pak dotčenou veřejností ve smyslu čl. 2 (5) Aarhurské úmluvy. Odkázal zde na její aplikační přednost a v tomto směru i na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2006, č. j. 1 Ao 1/2006 (publikováno pod č. 968/2006 Sb. NSS). Vnitrostátní právní úprava aktivní legitimace pak musí být soudy vykládána tak, aby odpovídala požadavkům čl. 9 odst. 3 Aarhurské úmluvy, a to výslovně i ve vztahu k ust. § 142 správního řádu, má-li být toto ustanovení jediným možným prostředkem ochrany proti nezákonnému certifikátu autorizovaného inspektora. Aby mohl námítky žalobce vůči certifikátu přezkoumat soud, musí se jimi nejprve věcně zabývat příslušný orgán veřejné správy, tj. místně příslušný stavební úřad.

Žalobce dále cituje z rozhodnutí Konfliktního senátu č. j. Konf 25/2012-9. S ohledem na výklad zvláštního senátu a ust. § 5 odst. 5 zák. č. 131/2002 Sb., bylo na správních orgánech, aby se věcně zabývaly žádostí žalobce podanou dle ust. § 142 správního řádu. Ta byla totiž zvláštním senátem určena jako jediný možný prostředek obrany proti nezákonnému certifikátu autorizovaného inspektora.

Důvodem k zamítnutí jeho žádosti podle ust. § 142 správního řádu bylo neprokázání toho, že vydání rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jeho práv. Takový závěr však není správný. Žalobce byl účastníkem stavebního řízení dle § 117 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“), ve znění účinném do 31. 12. 2012, když splnil všechny podmínky pro účast v řízení dle § 70 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“). Byl tedy účastníkem územního řízení vedeného na stavbu Hobby Marketu v Brně-Ivanovicích a následně i řízení stavebního. Stavební řízení však bylo zastaveno v důsledku zpětvzetí stavebníka, neboť ten začal stavbu realizovat na základě certifikátu autorizovaného inspektora. Do stavebního řízení se žalobce přihlásil dne 20. 11. 2008 a dne 25. 11. 2008 podal proti stavbě v řízení vedeném pod č. j. SÚ-276/08 námitky. Úřad městské části Brno-Ivanovice jej nejprve jako účastníka řízení vyloučil. Oproti jeho odvolání bylo rozhodnutí zrušeno a Úřad městské části Brno-Ivanovice již s ním jednal jako s účastníkem řízení. I přestože splňoval znaky dotčené veřejnosti, autorizovaný inspektor a ani stavebník s ním při přípravě certifikátu nejednali. Žalobci náleží minimálně procesní práva, jejichž součástí je nepochybně i právo na uplatnění hmotněprávních námitek ke konkrétnímu záměru. Hmotněprávní, věcné námitky k předmětné stavbě však nikdy uplatnit nemohl, nezabýval se jimi žádný úřad ani soud. Uplatnění jeho procesních práv mu tak bylo zatím zcela upřeno, nebyla jim přiznána ochrana a potažmo nebyla přiznána ani ochrana jeho zájmům, které měl v rozhodovacím procesu hájit.

Žalobce rovněž namítal, že nebylo-li s ním jednáno v průběhu zpracování certifikátu autorizovaného inspektora ve smyslu ust. § 117 stavebního zákona, ačkoliv měl být účastníkem stavebního řízení dle § 109 stavebního zákona a tudíž s ním jednáno býti mělo, byl certifikát zpracován a oznámen v rozporu se zákonem. Proto byla stavba realizována v rozporu se zákonem a jsou dány důvody k zahájení řízení o jejím dodatečném povolení, resp. odstranění stavby dle ust. § 129 stavebního zákona. Rozhodnutí dle ust. § 142 správního řádu je pak podkladem k tomu, aby takové řízení proběhlo či k tomu, aby žalobce podal žádost o odstranění stavby dle ust. § 129 stavebního zákona. Žalobce i zde odkázal na rozhodnutí zvláštního senátu, podle nějž, pokud byl certifikát vydán bez souhlasných vyjádření všech osob, které byly účastníky stavebního řízení, vydá stavební úřad deklaratorní rozhodnutí o tom, že stavebníkovi právo provést stavbu nevzniklo. Žalobce prokázal, že měl být účastníkem stavebního řízení, avšak v rozporu s ust. § 117 stavebního zákona s ním jako s účastníkem jednáno nebylo. Vydání deklaratorního rozhodnutí ve smyslu ust. § 142 správního řádu je tak neustále relevantní a nezbytné pro uplatnění práv žalobce. Podpůrně odkázal i na judikaturu Ústavního soudu ohledně ústavně konformní interpretace v případě dvojího možného výkladu (např. nález Ústavního soudu sp. zn. II, ÚS 254/01).

Další část žaloby je věnována důvodům nezákonnosti certifikátu. Dle žalobce je certifikát v rozporu s územním rozhodnutím č. 127 a potažmo s Územním plánem města Brna. Stavba nesplňuje podmínky části II. Zásady regulace území, bodu 1, neboť se jedná o stavbu, která svou polohou, stavebním objemem a rozlohou jednoznačně odporuje charakteru předmětné lokality, jež má v současnosti poklidný, téměř vesnický ráz a která může být a bude zdrojem vlivů, jež jsou vzhledem k dosavadnímu charakteru této lokality neslučitelné s pohodou v lokalitě samotné a v jejím okolí, a to zejména výraznému hluku. Podle přílohy č. 1 k územnímu plánu, části II: Zásady regulace území, bodu 2. Regulační podmínky pro plochy

stavební, je na plochách SV nebo Smíšených plochách výroby a služeb, na nichž byla realizována navrhovaná stavba, podmíněně přípustné umístit maloobchodní a velkoobchodní provozovny do 10 000 m² prodejní plochy za podmínky prověření v navazující územně plánovací dokumentaci. Podle územního plánu mají sloužit tyto plochy převážně k umístění výrobních provozoven, které podstatně neruší bydlení. I proto je zde omezení co do plochy umísťované provozovny. Ani tento závazný regulativ stavba nerespektuje. Soulad s územním plánem je přitom v daném případě relevantní i pro fázi stavebního řízení, neboť tento požadavek na soulad formou navazující podmínky č. 33 byl vtělen do územního rozhodnutí č. 127 o umístění stavby Hobby Marketu a dalších stavebních objektů, tj. *projektová dokumentace ke stavebnímu řízení bude řešena tak, aby prokazatelně prodejní plochy nepřekročily přípustný limit 10 000 m² prodejních ploch.* Tato podmínky nebyla splněna, a tudíž byl certifikát vydán v rozporu s územním rozhodnutím. Navrhovaná stavba SO 05 (zahrnující provozní část, hobby centrum, stavebniny a zahradní centrum) prokazatelně obsahuje prodejní plochu větší než 10 000 m². Žalobce zde dále podrobněji konkretizuje, z jakého důvodu celková prodejní plocha dnes již zrealizované prodejny Bauhaus přesahuje 10 000 m². V této souvislosti odkázal i na znalecký posudek ze dne 15. 2. 2010, zpracovaný soudním znalcem v oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí v oboru stavebnictví, odvětví stavby obytné a průmyslové Ing. Josefem Pangrácem. Z něj jednoznačně vyplývá, že celková prodejní plocha objektu „Brno-Ivanovice, Obchodní centrum-Hobby Market“ má činit v průměru 21 500 m².

Žalobce tedy zdůraznil omezení jeho procesních práv při zpracování certifikátu, když stavebník ani autorizovaný inspektor se vůbec nezabývali jeho možnou účastí ve stavebním řízení. Žalobce se v rozporu s ust. § 117 odst. 1 a § 117 odst. 4 stavebního zákona nemohl ke stavbě vyjádřit, uplatnit své námítky a připomínky.

III.

Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

Žalovaný především odkázal na žalobou napadené rozhodnutí. K argumentaci žalobce řízením dle ust. § 129 stavebního zákona o odstranění stavby, žalovaný uvedl, že je vždy zahajováno z moci úřední a žalobce by toliko u stavebního úřadu mohl učinit podnět k zahájení takového řízení. Eventuální nezákonnost rozhodnutí či opatření orgánu veřejné správy, popř. jiného opatření, na jehož základě je či byla stavba realizována, není důvodem k zahájení řízení podle ust. § 129 stavebního zákona, resp. není žádným ze zákonem stanovených důvodů. Stávající situace ani žádný z nich nenaplní, a to ani po eventuálním rozhodnutí podle § 142 správního řádu, že právo stavby založené certifikátem autorizovaného inspektora a jeho zaevidováním, nevzniklo.

IV.

Replika žalobce

Žalobce uvedl, že obecným pravidlem stavebního zákona je realizace stavby toliko na základě příslušného stavebního povolení. Jako alternativu ke stavebnímu povolení, může stavebník realizovat stavbu také na základě certifikátu autorizovaného inspektora. Certifikát musí být vydán v souladu se zákonem a jen tak je způsobilý založit právo stavby. Pokud

certifikát tyto podmínky nesplňoval, právo stavby na jeho základě nemohlo vzniknout. Deklaratorním rozhodnutím dle ust. § 142 správního řádu je osvědčováno, že certifikát nebyl dostatečným podkladem k tomu, aby stavebník mohl realizovat stavbu. V takovém případě je dán důvod k odstranění stavby dle ust. § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, neboť stavba byla realizována bez příslušného stavebního povolení, k němuž je řádně vydaný a zákonný certifikát alternativou. Vydání deklaratorního rozhodnutí osvědčující, že právo stavby nevzniklo je důležité pro uplatnění práv žalobce. Správní orgán I. stupně bude pak totiž povinen ze zákona zahájit řízení o odstranění stavby, přičemž žalobce bude jeho účastníkem, resp. účastníkem řízení o dodatečném povolení stavby. Proti nezahájení takového řízení z moci úřední je možné bránit se nečinností žalobou podle § 79 s.ř.s.

V.

Právní hodnocení soudu

Krajský soud v Brně přezkoumal v rozsahu žalobních bodů napadené rozhodnutí, stejně tak i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Soud k věci uvádí, že je-li žalobcem ve správním soudnictví občanské sdružení, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, může úspěšně namítat nezákonnost rozhodnutí, avšak jen potud, tvrdí-li, že v řízení byla zkrácena jeho procesní práva. Nelze tedy zejména podle názoru Ústavního soudu, vysloveného v usnesení, publikovaném pod č. 2/1998 Sb. ÚS, přisvědčit případnému tvrzení občanského sdružení, že bylo zkráceno na právu na příznivé životní prostředí, takového právo mu jako právnické osobě z povahy věci náležet nemůže, neboť náleží jen fyzickým osobám jako biologickým organismům (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 4. 2000, č. j. 5 A 98/98-109 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2006, č. j. 3 A 8/2005-118, publikován pod č. 825/2006 Sb.NSS). Pod procesní práva žalobce pak lze podřadit i právo na to, aby se správní orgán vypořádal s námitkami žalobce v průběhu správního řízení, i jeho námitkami uvedenými v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně (srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 4. 2000, č. j. 5 A 98/98-109).

Soud při posouzení věci dále vyšel z rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 6. 9. 2012, č. j. Konf 25/2012-9, podle něhož autorizovaný inspektor není správním orgánem a jím vydaný certifikát není rozhodnutím správního orgánu (§ 67 spr. ř., § 65 s. ř. s.), ale plněním ze soukromoprávní smlouvy. V tomto rozhodnutí se zvláštní senát zabýval i možností obrany proti certifikátu. K tomu uvedl:

„ III.5 Možnosti obrany proti certifikátu (obiter dictum zvláštního senátu)

[70] *Výše uvedený závěr však ani v nejmenším neznamená, že by proti vzniku práva stavby, opírajícímu se o certifikát vydaný bez splnění zákonných podmínek, neexistovala žádná možnost obrany. Nic na tom nemění, že stavební zákon tuto otázku přímo neřeší. Obrana (vesměs ze strany osob, které by jinak byly účastníky stavebního řízení), kterou shledával Nejvyšší správní soud v možnosti podat správní žalobu, není touto formou možná, nehledě k tomu, že soudní řízení bývá delší a pro účastníka nákladnější i odborně náročnější, takže přímo protičeží záměru zákonodárce na „zkrácené“ řízení (na okraj možno poznamenat, že tu zjevně - v rozporu s názvem institutu stavebního zákona - o žádné „řízení“ ani nejde). Kromě*

toho otvírá i další neřešené otázky, například počátek a konec běhu lhůty pro podání žaloby, kterou zjevně nelze vázat na doručení certifikátu už jen z toho důvodu, že certifikát se ostatním osobám nedoručuje.

[71] Pokud s certifikátem nesouhlasí stavebník, zcela prostě oznámení stavebnímu úřadu nepodá a domáhá se soukromoprávními prostředky, nebo i pořadem práva svých civilních nároků vůči inspektorovi, který mu odpovídá za škodu, kterou způsobí výkonem své činnosti, na základě § 146 stavebního zákona. Úprava této odpovědnosti se bude řídit obecnými předpisy o náhradě škody, zejména § 420 a násl. občanského zákoníku, případně v § 373 a násl. obchodního zákoníku. O porušení práv a povinností ze smlouvy a o náhradě škody rozhodne soud v občanském soudním řízení.

[72] Všechny další osoby (ve věcech dosud projednávaných šlo zpravidla o opomenuté sousedy coby osoby, které by byly účastníky, kdyby se vedlo stavební řízení), které by mohly být dotčeny vznikem práva stavby na základě oznámení doprovázeného certifikátem, mohou využít postupu podle § 142 spr. ř. Toto ustanovení upravuje zvláštní řízení o určení právního vztahu.

[73] Možností použití § 142 spr. ř. se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku, čj. I As 92/2011 - 182 [8] [33], ale - v mezích liché úvahy o opravných prostředcích proti certifikátu - však odmítl je proto, že se nejedná o opravný prostředek, ale o zvláštní řízení, které nemůže napravovat vady či nezákonnosti v předcházejících řízeních. Zvláštní senát v předcházejícím textu ale vyložil, že certifikát nelze považovat za rozhodnutí a postup vedoucí k vydání certifikátu není řízením dle správního řádu. Proto uvedený argument neobstojí. Již ze systematiky správního řádu vyplývá, že se opravné prostředky vztahují ke správnímu řízení ukončenému rozhodnutím. V dané situaci je tedy samostatné řízení podle § 142 spr. ř. nejvhodnějším (ostatně pro opomenuté účastníky v zásadě nenáročným a rychlejším než řízení soudní) možným prostředkem pro nápravu vad způsobených nezákonně vydaným a posléze oznámeným certifikátem.

[74] Dle § 142 spr. ř. rozhodne správní orgán na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Věcně a místně příslušným orgánem k rozhodnutí bude dle § 11 spr. ř. stavební úřad určený místem stavby, o kterou bude spor veden. Navrhovatel se v takovém řízení bude nejspíše domáhat toho, aby stavební úřad určil, že stavebníkovi právo provést stavbu nevzniklo.

[75] Připomenout je třeba i to, že pro použití § 142 spr. ř. není rozhodné, zda stavební zákon má nebo nemá upravenou pravomoc stavebního úřadu k vydávání deklaratorních rozhodnutí řešících spory. Zmíněné ustanovení správního řádu je kompetenčního charakteru; v tomto je „samonosné“ a umožňuje správním orgánům v jednotlivých oborech veřejné správy rozhodovat podle něj bez ohledu na to, zda předpis práva hmotného s takovýmto rozhodnutím počítá; určující je tu jen to, zda podmínky § 142 spr. ř. jsou splněny (viz k tomu též VEDRAL, J.: Komentář. II. vydání, BOVA POLYGON, Praha 2012, s. 1099 a násl.). Není-li tu tedy žádný případ nesplnění podmínek § 142 odst. 2 spr. ř. (možnost vydání osvědčení, nebo řešení sporné otázky v rámci jiného správního řízení), neodepře stavební úřad rozhodnout o žádosti za vydání určovacího rozhodnutí o právním vztahu.

[76] Podání návrhu na zahájení takového řízení o určení právního vztahu není omezeno žádnou lhůtou. Výsledkem řízení je pravomocné rozhodnutí, které musí stavební úřad vydat ve

lhůtách dle § 71 spr. ř., tj. bez zbytečného odkladu, jinak zpravidla do 30 dnů. Proti tomuto rozhodnutí stavebního úřadu je pak dále možné se odvolat běžným způsobem, případně proti rozhodnutí o odvolání podat žalobu ke správnímu soudu dle § 65 s. ř. s. V případě nečinnosti stavebního úřadu lze využít žalobu proti nečinnosti správního orgánu dle § 79 s. ř. s.

[77] Naproti tomu není však možné uvažovat o žalobě proti nezákonnému zásahu správního orgánu ve vztahu k evidenčnímu úkonu stavebního úřadu při oznámení certifikátu, neboť v tomto případě není zásah stavebního úřadu nezákonný. Stavební zákon totiž nesvěřil stavebním úřadům žádnou možnost věcného přezkumu certifikátu nebo oznámení během jeho zaevidování.

[78] V případě, že stavební úřad během řízení dle § 142 spr. ř. shledá, že certifikát byl vydán bez splnění zákonných předpokladů, zejména neoprávněnou osobou, na základě nezákonného postupu, v rozporu s územně plánovací dokumentací, bez souhlasných závazných stanovisek všech dotčených orgánů nebo bez souhlasných vyjádření všech osob, které by byly účastníky stavebního řízení, nevypořádal řádně námítky potenciálních účastníků stavebního řízení, resp. nepředložil nevypořádané rozpory stavebnímu úřadu atd., vydá stavební úřad deklaratorní rozhodnutí o tom, že stavebníkovi právo provést stavbu nevzniklo.

[79] Následně by stavební úřady jako orgány státního dozoru ve věcech územního plánování a stavebního řádu mohly postupovat dle § 171 stavebního zákona a vyzvat stavebníka ke zjednání nápravy nebo rozhodnutím uložit povinnost zjednat nápravu v přiměřené lhůtě. Není dále vyloučeno ani nařízení odstranění stavby dle § 129 či kontrolní prohlídka stavby dle § 134 stavebního zákona a v jejím důsledku postup dle odst. 4 tohoto ustanovení. Nedostatky v činnosti autorizovaného inspektora může vyřešit navrhovatel rovněž jako orgán dozoru dle § 171, a to rozhodnutím o odvolání autorizovaného inspektora podle § 144 odst. 2 stavebního zákona.“

Soud k věci dále uvádí, že institut zkráceného řízení s využitím certifikátu autorizovaného inspektora je upraven v ust. § 117 stavebního zákona (znění účinné do 31. 12. 2012).

Podle § 117 odst. 1 uzavře-li stavebník s autorizovaným inspektorem smlouvu o provedení kontroly projektové dokumentace pro stavbu, kterou hodlá provést, může takovou stavbu pouze oznámit stavebnímu úřadu, jestliže byla opatřena souhlasná závazná stanoviska dotčených orgánů a vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení (§ 109), a nejde o stavbu, která je zvláštním právním předpisem, územně plánovací dokumentací nebo rozhodnutím orgánu územního plánování přímo označena jako nezpůsobilá pro zkrácené stavební řízení. Podle odstavce 3 téhož ustanovení autorizovaný inspektor certifikátem stvrzuje, že ověřil projektovou dokumentaci a připojené podklady z hledisek uvedených v § 111 odst. 1 a 2 a že navrhovaná stavba může být provedena. Na projektové dokumentaci tuto skutečnost vyznačí, uvede své jméno a příjmení, datum vydání certifikátu a opatří ji svým podpisem a razítkem se státním znakem České republiky. K certifikátu připojí návrh plánu kontrolních prohlídek stavby, závazná stanoviska dotčených orgánů a vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení (§ 109). Podle odstavce 4 téhož ustanovení pokud ve vyjádřeních podle odstavce 1 byly uplatněny námítky proti provádění stavby, autorizovaný inspektor je posoudí a projedná s osobami, které je uplatnily. Způsob vypořádání námitek a závěry, popřípadě podklady, z nichž vycházel, připojí autorizovaný inspektor k certifikátu podle odstavce 3. Nepodaří-li se při vypořádání námitek odstranit rozpory mezi osobami, které by jinak byly účastníky řízení, předloží jejich vyjádření spolu s projektovou dokumentací

a závaznými stanovisky dotčených orgánů stavebnímu úřadu, který zajistí vypořádání námitek podle § 114 nebo usnesením rozhodne o námitkách ve své působnosti anebo usnesením rozhodne o nezpůsobilosti stavby pro zkrácené řízení.

Z výše citovaných ustanovení je zřejmé, že právní úprava garantovala právo na vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení a rovněž i právo na posouzení (vypořádání) uplatněných námitek.

Podle ust. § 142 správního řádu správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá nebo zda zanikl a kdy se tak stalo.

Soud dále vyšel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2012, č. j. 9 As 147/2012-66. Zde je mj. uvedeno: „*Stěžovatelům nelze přisvědčit ani v tom, že by obrana dotčených osob byla v případě uplatnění § 142 s. ř. ve věcech vydaných certifikátů autorizovaných inspektorů oslabena tím, že v citovaném ustanovení je přístup k vydání rozhodnutí podle § 142 s. ř. podmíněn prokázáním toho, že vydání tohoto rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění práv žadatele, a není tak zajištěno, že rozhodnutí bude vůbec vydáno. Nejvyšší správní soud uvádí, že zvláštní senát v postupu podle § 142 s. ř. shledal jedinou možnou obranu proti zásahům do práv dotčených osob v případě vydání certifikátů autorizovaných inspektorů, přičemž již ze samotné této skutečnosti tak v případě žádostí této povahy vyplývá automatické prokázání nezbytnosti jejího podání k uplatnění práv těchto dotčených osob.*“

Jak plyne z citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v případě ochrany dotčených osob proti certifikátu autorizovaných inspektorů, nezbytnost pro uplatnění práv jako podmínka vydání deklaratorního rozhodnutí dle ust. § 142 správního řádu vychází již přímo z toho, že postup dle tohoto ustanovení je jejich jedinou možnou obranou proti certifikátu. Neuplatní se zde argumentace správních orgánů, že by splnění podmínky nezbytnosti k uplatnění práv odvozovala od jiného (navazujícího) správního či soudního řízení, kde by žalobce uplatňoval svá práva na základě rozhodnutí dle ust. § 142 správního řádu. Soud proto nesouhlasí ani s částí odůvodnění žalovaného, že *právní argumentace žadatele stran účastenství ve stavebním řízení je pro tyto účely irelevantní. Stavební řízení, jehož výsledkem by bylo stavební povolení, v jehož průběhu by žadatel mohl podat vyjádření a námítky, o předmětné stavbě vedeno nebylo a vedeno po právu již být nemůže, neboť předmětná stavba je zcela provedena.* Dle názoru soudu je naopak pro posouzení věci rozhodující, zda žalobce byl účastníkem stavebního řízení dle ust. § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny, které obsahuje zvláštní úpravu účastenství a vztahuje se na všechna správní řízení podle stavebního zákona, pokud při nich mohou být dotčeny zákonem chráněné zájmy ochrany přírody a krajiny (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 5 As 41/2009-91, publikováno pod č. 2127 Sb. NSS). V žalobě žalobce uvedl, že nejprve byl Úřadem městské části Brno-Ivanovice z řízení vyloučen, ale toto rozhodnutí bylo zrušeno Magistrátem města Brna (rozhodnutí je součástí spisového materiálu a není to mezi účastníky ani sporné). Úřad městské části Brno-Ivanovice pak již se žalobcem jednal jako s účastníkem. Ani tato skutečnost nebyla žalovaným zpochybněna. Žalobce rovněž uváděl, že s ním nebylo v průběhu zpracování certifikátu jednáno. Pokud měl být žalobce účastníkem stavebního řízení, pak bylo na stavebním úřadu a žalovaném, aby se zabýval příkladně tím, zda certifikát byl vydán s jeho souhlasem, vypořádány jeho námítky

apod. (k tomu srov. bod 78 rozhodnutí zvláštního senátu a citovanou právní úpravu ust. § 117 stavebního zákona).

Soud se dále neztotožnil s argumentací žalovaného ve vyjádření v tom směru, že rozhodnutí o tom, že nevzniklo právo stavby založené certifikátem, není důvodem k postupu dle ust. § 129 stavebního zákona. Jak je uvedeno v bodu 79 rozhodnutí zvláštního senátu, pokud certifikát nespĺňuje zákonné předpoklady, je jednou z možností i řízení o odstranění stavby dle § 129. V případě úspěchu by tedy žalobce mohl podat podnět stavebnímu úřadu k vedení takového řízení.

Žalobce dále argumentoval Aarhuskou úmlouvou. K tomu soud obecně uvádí, že *Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, vyhlášená v ČR pod č. [124/2004 Sb. m. s.](#) (tzv. Aarhuská úmluva), jejíž smluvní stranou je vedle České republiky a dalších zemí rovněž Evropské společenství, je tzv. smíšenou smlouvou. Čl. 7 Aarhuské úmluvy sice formuluje požadavky na účast veřejnosti při tvorbě plánů, programů a politik týkajících se životního prostředí, s nimiž koresponduje vnitrostátní úprava obsažená mj. ve [stavebním zákoně](#), přístup k soudní ochraně však [čl. 9 odst. 2](#) Úmluvy pro tento případ podmiňuje (opět narozdíl od účasti veřejnosti na rozhodování o specifických činnostech dle [čl. 6](#) Úmluvy - k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, čj. [1 As 13/2007-63](#), publikovaný pod č. 1461/2008 Sb. NSS) tím, že tak bude stanoveno vnitrostátním právem příslušné smluvní strany. Nejedná se tedy ve vztahu k [čl. 7](#) Úmluvy o **samovykonatelné** ustanovení mezinárodní smlouvy, které by bez jakýchkoli podmínek a možnosti uvážení smluvních stran stanovilo práva jednotlivcům. Totéž lze říci o [čl. 9 odst. 3](#) Úmluvy, podle něhož sice mají smluvní strany povinnost zajistit, aby osoby z řad veřejnosti měly přístup mj. k soudním řízením, v němž by uplatnily námitky proti jednáním, aktům nebo opomenutím orgánů veřejné správy, které jsou v rozporu s vnitrostátním právem týkajícím se životního prostředí, ovšem i zde platí, že takové osoby musí splňovat určitá kritéria, pokud jsou stanovena ve vnitrostátním právu. (Jak vyplývá z prohlášení, které Evropské společenství učinilo při ratifikaci Aarhuské úmluvy, platné právní předpisy Společenství prozatím nezahrnují implementaci [čl. 9 odst. 3](#) Úmluvy, která tak zůstává v kompetenci členských států.) (k tomu srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 3/2008-27 ze dne 25.6.2008). Soud dospěl k závěru, že byl-li žalobce účastníkem stavebního řízení ve smyslu § 109 stavebního zákona, pak s ním mělo být jednáno a posouzeny jeho námitky v rámci vydávání certifikátu autorizovaného inspektora. Z toho pak plyne jeho právo na meritorní posouzení jeho žádosti a vydání deklaratorního rozhodnutí, zda stavebníkovi vzniklo právo stavby či nikoliv. Takový závěr není ani v rozporu s Aarhuskou úmlouvou.*

VI. Náklady řízení

Vzhledem k tomu, že žalobce byl ve věci úspěšný, přiznal mu soud ve smyslu § 60 odst. 1 náhradu nákladů řízení. Uložil proto žalovanému, aby žalobci uhradil celkem částku 15 342 Kč. Tato částka představuje úhradu soudního poplatku ze žaloby 3 000 Kč a odměnu za 3 úkony právní služby (převzetí zastoupení, sepis žaloby, podání repliky) ve výši 3 100 Kč za jeden úkon (§ 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhl. č. 177/1996 Sb.), a částku k úhradě hotových výdajů za 3 úkony právní služby ve výši 300 Kč za jeden úkon (§ 13 odst. 3 cit. vyhl.). Protože žalobcův advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se

náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.).

Podle ust. § 60 odst. 5 s.ř.s. má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jí soud uložil. Z důvodu zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že osobě zúčastněné na řízení soud neuložil plnění povinnosti a ani neshledal důvody zvláštního zřetele hodné, právo na náhradu nákladů jí nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 23. 1. 2015

Mgr. Milan Procházka, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jaroslava Předešlá